

ποιούν τὰς λέξεις καὶ τὰς ἐκφράσεις τῶν μεταφράσεων τούτων εἰς τὸν καθημερινὸν βίον των; Ἄς κάμωμεν ἓνα μικρὸν ἔλεγχον εἰς τὴν μετάφρασιν Κοντομίχη, ἢ ὅποια ἀκολουθεῖ τὰς ἄλλας λογοτεχνιζούσας μεταφράσεις ἀπαραλλάκτως, καὶ ἄς θέσωμεν τὰ προκύπτοντα ἐρωτήματα.

1) Πολὺ ὀρθῶς ὁ συγγραφεὺς διατηρεῖ τὸν τύπον μερικῶν ἀρχαίων ὀνομάτων, *Φαέθουσα, Λαμπετώ, κλπ.*, ποῖα ὅμως ἢ ἀνάγκη νὰ διαστρεβλώνωμεν διὰ τοὺς μαθητὰς μας τὰ ὀνόματα τῶν θεῶν καὶ τῶν ἡρώων, στερεότυπα μιᾶς ἄλλης ἐποχῆς, λέγοντες ὁ *Ποσειδῶνας, ὁ Οἰδίποδας, ἡ Ἄρτεμη, ἡ Χάρυβδη*; Ἡ δικαιολογία εἶναι συνήθως ὅτι ἔτσι τὰ συνηθίζουσι οἱ ἀλογοτέχναι, ἐρωτᾶται ὅμως ἂν αὐτὴ ἢ συνήθεια ἢ παροδικὴ ἀπὸ τοῦ 1920 καὶ ἐξῆς εἶναι δικαιολογημένη ἱστορικῶς, λογικῶς, αἰσθητικῶς;

2) Εὐρίσκει τις τύπους ἀντιθέτους μὲ τὰ διδάγματα τῆς Γραμματικῆς τῆς διδασκομένης εἰς τὸ σχολεῖον, νὰ ὀδεύεις, νὰ φέροι, θὰ πεῖ, θὰ χτυπηθεῖ, ἄς πάψομε κτλ. Καὶ ἐδῶ ἢ δικαιολογία εἶναι ὅτι «ἔτσι τὰ γράφουσι οἱ λογοτέχναι». Τὸ θέμα εἶναι ὅμως ποῖα εἶναι ἢ κρίσις τῶν διδασκάλων τοῦ Ἔθνους καὶ τὸ καθῆκον ἔναντι τῆς διδασκομένης νεολαίας.

3) Ὁρολογία ἀστρονομικῆ ἀδιαταράκτως παραδοθεῖσα ἀπὸ τρισχιλιετίας εἰς τοὺς Ἑλληνας καὶ μάλιστα καὶ γενομένη ἀποδεκτὴ καὶ ἀπὸ τοὺς ξένους λαοὺς, ὡς Ἄρκτος, Βωῶτης κλπ. εἶναι ὀρθὸν ἀχάριν λογοτεχνισμοῦ» νὰ μεταβαπτίζωνται εἰς ἢ Ἀρκοῦδα, ὁ Ζευγᾶς;

4) Τὸ Ἔθνος μας εἶναι πανάρχαιον καὶ ἔχει ἐποχὰς τοῦ βίου του σαφῶς διακεκριμένας τοὐλάχιστον τρεῖς, τὴν ἀρχαίαν, τὴν μεσαιωνικὴν καὶ τὴν νεωτέραν. Εἶναι ἀρὰ γε ἐπιτρεπτόν νὰ κάμνωμεν συμφυρμόν τῶν διακεκριμένων ὄρων τοῦ βίου τῶν τριῶν ἐποχῶν χωρὶς διάκρισιν; Δηλαδή ἢμποροῦμεν ἀδιακρίτως νὰ χρησιμοποιοῦμεν τὸ *Θιάκι* ἀντὶ τοῦ Ἰθάκη (ἢ ὅποια δὲν ἀποκλείεται νὰ σημαίνῃ Λευκάς ἢ καὶ Κεφαλληνία); Τὸ *διάκτορος* (συνοδὸς θεοῦ) νὰ τὸν συγχέωμεν μὲ τὸν ἀποκρισάση, τὸ *κῆρυξ* (βασιλικὸς διαγγελεὺς) μὲ τὸν *διαλάλη* (τελάλη), ὁ ἄσκος *μέλανος οἴνου* νὰ γίνεταί *ἀσκι μὲ γιοματᾶρι* (τῶν σημερινῶν βαγενιῶν); Νὰ ἐρμηνεύωμεν τὸ *περὶ πτόλιος μαχεσόμενον* μὲ τὸ νεολογοτεχνικὸν *κάστρο* νὰ *διαγυμίσῃ*; Ποῖα ἱστορικὰ δικαιώματα ἔχει ἢ τελευταία λέξις διὰ νὰ γίνῃ ἀνεκτὴ εἰς τὴν διδασκαλίαν, ὅταν πρόσφατος ἀκόμη εἶναι ἢ εἰρωνικὴ πάγκοινος ὑποδοχὴ τῆς, ὅταν ἐχρησιμοποιήθη εἰς κείμενον πρὸς τοὺς διδασκάλους;

Πιθανῶς αἱ ἀνάγκαι τῆς στιχουργίας νὰ ἀπαιτοῦν ἐνίοτε χρησιμοποίησιν τύπων ἔξω τῆς κανονικότητος, ὅμως ὁ ποιητὴς διὰ νὰ εἶναι καλὸς ποιητὴς πρέπει νὰ μὴ παραβαίνῃ τὰ ὅρια τῆς κοινῆς αἰσθητικῆς τοῦ ἔθνικοῦ λόγου. Ὁ ποιητὴς πρέπει νὰ δώσῃ λέξεις καὶ ἐκφράσεις δυναμένας ἀνέτως καὶ εὐχάριστως νὰ χρησιμοποιηθοῦν ὡς ἐκφραστικὰ μέσα ὑπὸ τῶν ἀναγνωστῶν του.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

* *

ΚΥΡ. ΝΤΕΛΟΠΟΥΛΟΥ, «Ἄφανεις» βιβλιογραφίαι σὲ ἀγγλόφωνες ἐκδόσεις γιὰ τὴν Ἑλλάδα 1967—1971 (βιβλιογραφικὸ σχέδιμα), Ἀθήναι 1973, πολυγραφημένον, 8ον σελ. 22.

Ὁ συγγραφεὺς, βιβλιοθηκᾶριος ἐμπειρος, διέγνωσε τὴν ἀξίαν ποὺ ἔχουν διὰ τοὺς ἐρευνητὰς τοῦ τόπου μας ἐκδόσεις ἀναφερόμεναι εἰς διάφορα πεδία τῆς ἐρεύνης περὶ θεμάτων τοῦ τόπου μας γραμμένα εἰς ξένας γλώσσας, αἱ ὅποια συνήθως δὲν εἶναι γνωσταί. Πλῆθος τοιούτων ἐκδόσεων συνταντᾶ τις εἰς τὴν βιβλιογραφίαν τὴν παρατιθεμένην εἰς τὰ ἐκδιδόμενα βιβλία. Καὶ ἐπειδὴ εἶναι δύσκολον νὰ μελετᾶ

πᾶς τις τούς μακροσκελεῖς βιβλιογραφικούς πίνακας διὰ νὰ τὰς ἀνακαλύψῃ — διὸ καὶ λέγονται αὗται βιβλιογραφίαι *ἀφ' ἑαυτῶν* — ὁ συγγραφεὺς ἀπεφάσισε νὰ ἀνοίξῃ δρόμον πρὸς φανέρωσιν αὐτῶν. Τὴν ἀρχὴν κάμνει μὲ τὰς ἀφανεῖς ἐκδόσεις εἰς ἀγγλικὴν γλῶσσαν τῆς πενταετοῦς περιόδου 1967—1971, ὧν παραδίδει 186 ἐνδείξεις κατανεμομένας εἰς 20 θέματα (Ἀρχαιολογία, Ἱστορία, Πολιτική, Τέχνη, φιλοσοφία κλπ.). Ἐὰν εἰς τὸ πεδῖον τοῦτο τῆς ἐρεύνης, τὸ ἐγκαινιαζόμενον ὑπὸ τοῦ Ντελοπούλου, εὐρεθοῦν πρόθυμοι συνεχισταὶ καὶ τὸ ἔργον συστηματοποιηθῆ, θὰ ἔχωμεν πλούσιον ἀμητὸν βοηθημάτων ἀγνώστων (τουλάχιστον εἰς τούς πολλούς ἐρευνητάς), ἀφορώντων εἰς τὰ θέματα τοῦ τόπου μας ὅχι μόνον εἰς τὴν ἀγγλικὴν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας γλώσσας καὶ ὅχι μόνον εἰς πενταετῆ μόνον περίδον. Ἡ πρωτοβουλία τοῦ συγγραφέως καὶ τὸ ὑπόδειγμα τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου ἀξίζουσι πάντα ἔπαινον.

Π. Κ. Γ.

* * *

ΠΕΤΡΟΥ ΜΑΥΡΟΜΑΤΗ, **Ἱστορικὸς Χάρτης τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῶν Νέων Χωρῶν**, Ἀθῆναι 1973, διαστάσεις 0,70 × 1,00.

Τὸ μετρίοφρον καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως κοινότατον πόνημα ἐνὸς χάρτου γεωγραφικοῦ, ἐνὸς ἐκ τῶν χιλιάδων πρὸς κυκλοφοροῦν πρὸς χρῆσιν τῶν σχολείων, δὲν προξενεῖ ἐντύπωσιν, μᾶλλον δὲ προξενεῖ ἀδιαφορίαν λόγῳ τῆς πείρας τῶν Ἑλλήνων εἰδικῶν λειτουργῶν ἐκ τῶν τοιοῦτων χαρτῶν. Ὄντως τὸ παμμέγιστον ποσοστὸν τῶν γεωγραφῶν χαρτῶν τῆς ἀγορᾶς μας ἀποτελοῦν προχείρους καὶ ἀταλαιπώρους ἀντιγραφὰς ὑπὸ προσώπων ἀειδικεῦτων ἐπιδιωκόντων μόνον τὸν χρηματισμὸν. Ἐν βλέμμα ὅμως εἰς τὸν παρόντα χάρτην, τοῦ ὁποίου ὅμοιος οὔτε ἐν Ἑλλάδι οὔτε ἐν τῇ ξένῃ ὑπάρχει ἐν κυκλοφορίᾳ, προδίδει ἐπιμέλειαν, γνῶσιν καὶ μόχθον.

Τὸ κείμενον τοῦ χάρτου τούτου περιλαμβάνει τὸ γήϊνον ἡμισφαίριον ὅπερ παριστᾷ ἄνω τὸν Βόρειον Πόλον καὶ κάτω τὴν Ἀνταρκτικὴν, ἔχει κέντρον τὴν περιοχὴν τῆς Πολυνησίας καὶ ἐκαστέρωθεν τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ πρὸς Ἀ φθάνει μέχρι τοῦ 60οῦ Δυτ. παραλλήλου (περιλαμβάνον τὴν Β. Ἀμερικὴν καὶ τὸ ἥμισυ τῆς Νοτίου), πρὸς Δ δὲ μέχρι τοῦ 120οῦ Ἀνατ. παραλλήλου (περιλαμβάνον τὴν Ἀν. Σιβηρίαν καὶ Κίναν, τὰς Φιλιππίνας, τὸ ἥμισυ τῆς νήσου Κελέβης, τὴν Νέαν Γουϊνέαν καὶ τὸ μεῖζον τμήμα τῆς Αὐστραλίας).

Ὁ ἱστορικὸς χαρακτήρ τοῦ χάρτου ἐγκρατεῖται εἰς τὸ ὅτι ἐπὶ τοῦ χάρτου σημειοῦνται αἱ πορεῖαι τῶν θαλασσοπόρων, τῶν διασχισάντων τὰς ἐκτάσεις ταύτας μετὰ τὸ 1492 μετὰ τῶν σχετικῶν χρονολογιῶν ἐπὶ τῶν διαφόρων σημείων τοῦ χάρτου. Ἐπίσης αἱ πορεῖαι τῶν νεωτέρων ἐξερευνητῶν μετὰ χρονολογιῶν εἰς τὸν Β. Πόλον καὶ τὴν Ἀνταρκτικὴν (Πῆρρ, Ἀμοῦνδсен, Σκότ). Καὶ ἀκόμη καὶ αἱ περιοχαὶ τῶν προκολομβιανῶν πολιτισμῶν τοῦ Δυτικοῦ Κόσμου (Ἰνκας, Μάγια, Ἀζτέκοι). Αἱ ἱστορικαὶ πληροφορίαι τοῦ χάρτου ἐξυπηρετοῦν ἱκανοποιητικῶς τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀντιστοιχῶν ἱστορικῶν περιόδων.

Γεωγραφικῶς ὁ χάρτης εἶναι χαραγμένος μὲ ἐπιμέλειαν καὶ ἀκριβείαν. Παρέχει τὰ ὀνόματα τῶν νήσων τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ τῶν κυριωτέρων χωρῶν καὶ πόλεων τῆς ξηρᾶς, τούς παραλλήλους τοῦ γεωγραφικοῦ μήκους καὶ πλάτους καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς πόλου πρὸς τὸ ἕτερον διαχωριστικὸν ὄριον τοῦ διεθνοῦς χρόνου (180ὸς Ἀν. παράλληλος = 180ὸς Δυτικός). Ἐπὶ πλέον καὶ οἱ ἐπὶ τοῦ χάρτου ὄροι καὶ τὸ διασαφητικὸν ὑπόμνημα εἶναι ἀναγεγραμμένα διγλώσσως, εἰς Ἑλληνικὴν καὶ Ἀγγλικὴν.

Ἡ ἐργασία αὕτη λόγῳ τῆς πρωτοτυπίας της καὶ τῆς χρησιμότητός της διακιοῦται ἀναγνωρίσεως καὶ ἔπαινου.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ